

572

1961

საქართველო
შენათმეცნიერებელი

დედა

რამდენი გინდა ღვიძლი,
რამდენი, იყოს შვილი,
და რამდენი, ღვიძლია
ხალხიანი, კობახიანი!"

№ 5

სადაცხადებო, არც სიხარულიანი ამოცანითა და
3 ი. ცხინთაძის სახელობის ბიჭუნა კომპლექსის
მრავალწლოვანი სასწავლებელი საბჭოეთში

აქტივი
1961

პირველი გზიკი

ა. გომიზაშვილი

კაცი გულადი, ფოლადი
სიურცემი ღაღად აფრინდა,
დაიპურა ზეცის სამუარო,
მთელი მსოფლიო გაკვირდა.

ჩვენს დედამიწას სომადლით—
ჭაერს რომ სჭრიდა კაშკაშით,
შემოუფრინა გარშემო
და დაგვიბრუნდა ვაჟკაცი!

ასრულდა ხალხის ოცნება,
საქმე ჭქნა გასაკვირველი,
გაზაფხულს მოჰყვა რანინდი,
კოსმოსის გმირი ზირველი.

კაცი გულადი, ფოლადი,
რკინასე უფრო მკვარი,
დიდება ზღაპრულ გმირთა-გმირს,
მაშაც იური გაგარინს!

იური გგარინი

1961 წლის 12 აპრილს დედამიწის გარშემო
ორბიტაზე გაუვანილ იქნა მსოფლიოში პირველი
კოსმოსური თანამგზავრი ხომალდი „აღმოსავ-
ლეთი“, რომლის პილოტი კოსმონავტი იყო საბ-
ჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის
მოქალაქე, მფრინავი, მპიორი იური ალექსის ძე
გაგარინი.

საბჭოთა მეცნიერებისა და ტექნიკის უდიდესი
გამარჯვება ეღღვის სისწრაფით მოედო მთელ
მსოფლიოს. საბჭოთა ხალხთან ერთად მთელი
მსოფლიოს ხალხები აღაფრთოვანა ამ უმაგალი-
თო მიღწევამ და საბჭოთა მფრინავის გმირობამ.

ტყის საიდუმლო

ა. თომაძე

ნახატები პლ. ბანაქაძისა

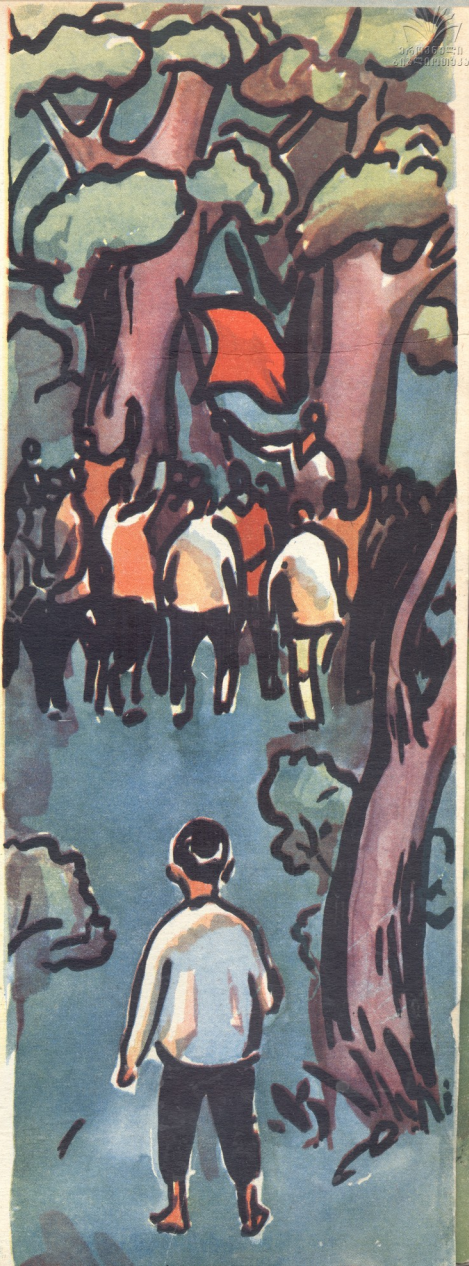
ტყემ ძალიან ბევრი საიდუმლო იცის. ტყემ იცის, სადა აქვს დათეს ბუნაგი; რომელ სოროში ცხოვრობს მელა და მისი პატარა მელაკუდები; სად სძინავს შვლის მშვენიერ ნუკრს. ტყე ყველა საიდუმლოს ღრმად ინახავს თავის გულში. ეხვეწე, რამდენიც გინდა, იგი მხოლოდ შეიშუშნება, ფოთლები კი დაიშრიალებენ: — ჩვენ არ ვიცით, ჯერ არაფერი გავვიგია, არაფერი შეგვიტყვიაო.

პატარა ზურა სოფლის განაპირას, ტყის მახლობლად ცხოვრობდა. მამა ყოველ დღე ადრიან ტყიდან ფიჩხს ეზიდებოდა. ერთ დღით მამას ძალიან შეაგვიანდა. დედამ ზურა ტყეში გაგზავნა. ბიჭი ჯერ ნაპირ-ნაპირ ეძებდა მამას, შემდეგ ტყეში ღრმად შევიდა. საიდანაც ხმა მოესმა და ფეხი აუჩქარა. ხედავს, დიდი მუხის ქვეშ დგას მათი მეზობელი მჭედელი. ხის ტარზე მიმაგრებული წითელი ნაჭერი ზევით აუფრიალებია. ზურას მამა, ძია ლადო და კიდევ ვიღაც უცხო კაცები ერთხმად იმეორებენ:

— ვფიცავთ, ვფიცავთ, ვფიცავთ!
ზურა რომ შეამჩნიეს, არ ესამოვნათ.
— რატომ მოხვედრი?—დატუქსა მამამ.
— დედამ გამომგზავნა, — თავი იმართლა ზურამ. მჭედელი კი ბიჭთან ახლოს მივიდა:
— რაც აქ ნახე, იცოდე, არავის უთხრა. ვითომ არაფერი იცი, ვითომ ეს წითელი დროშა თვალითაც არ გინახავს.
— არა, არსად არ ვიტყვი, — აუთრთოლდა ტუჩები ზურას.
— მაშ ახლავე მოუსვი აქედან! იცოდე, საიდუმლო კარგად შეინახე!

მიღის ზურა ტყეში მარტოდ-მარტო. საღაც ფოთოლი გაიშრიალებს, შემკრთალი ბიჭი ყურებს და ცქეცტს.

— საიდუმლო, ზურა, კარგად შეინახე, — ჩავსმის ყურში. რა ჰქნას ზურამ, თვითონ პატარაა, საიდუმლო კი დიდია, ძალიან დი-

დი ვეღარ ეტყევა მის გულში, ტუჩებს მაგრად კუმავს, ზედ ხელს იფარებს და ისე იკვლევს გზას შინისაკენ. ბუჩქთან იას მოჰკრა თვალი, ხელი მოუფათურა.

— მე წითელი ღროშა ვნახე,— წამოსცდა უნებურად. თავინივე ხმამ შეაკრთო. ტუჩებზე ხელი მიიფარა, აქეთ-იქით მიიხედა. კიდევ კარგი, არავინ არის!

აგერ, ხის ტოტზე შოშია გალობს.

— არ გაფრინდე, შოშია,— მიაძახა ბიჭმა,— მე წითელი ღროშა ვნახე, მე საიდუმლო ვიცი...

შოშიამ შეიფრთხილა და ფოთლებში შეიმალა. ხის ძირას ქამა სოკოა შენიშნა, მიუახლოვდა, მოწყვიტა, ტუჩთან სულ ახლოს მიიტანა და რაღაც უჩურჩულა ზურამს. სოკო მოიბუზა, თავი სულ დახარა. საიდუმლო დიღია, სოკო კი პატარაა, ძალიან პატარა. ალბათ არც უნდა ბიჭის დარდი იცოდეს.

როგორც იყო, ზურა ტყიდან გამოვიდა. ხედავს, მისი ტოლები თამაშობენ. ზურას გულში საიდუმლო ატოკდა, უნდა რომ ამოტეხს, ყველას ჩამოუაროს.

არა, არ შეიძლება,— გულზე ხელი მიიღო ზურამ.

— სად ყოფილხარ?— შემოგხევივნენ ბიჭები.

— არსად, ტყეში ვავიარე. ჩიტის ბუდეებს ვეძებდი. შოშიას ბარტყი მინდოდა.

— მე ვიცი, სადაცა აქვს შოშიას ბუდე,— უთხრა კოტემ,— გინდა, წავიდეთ?

— არა, ახლა არა,— შეკრთა ბიჭი,— მერე, ნაშუადღევს წავიდეთ.

ზურა სახლივც ვერ ისვენებს. ამბავი დედასაც არ გაუმზილა. გზას მლიმალ ვასცქერის. მამა იგვიანებს. არც მკვდელი დაბრუნდა სამკედლოში. ეზოში ბიჭები შემოიჭრნენ და ზურას ახალი ამბავი მოუტანეს: ტყეში ბოლშევიკებს საპირველმანისო კრება ჰქონიათ, მაგრამ ყველანი დაიჭირეს, მამაშენი და მკვდელი გაქცეულანო. ზურას თვალეები ცრემლებით აფესო. დედას კალთაში ჩაუვარდა, ხმამალა ფფიცება, რომ საიდუმლო ისევ გულში აქვს შენახული, რომ იამ, შოშიამ და სოკომ ლაპარაკი არ იციან.

ამა, რა იცოდა საბრალო ბიჭმა, როცა მას მკვდელი აფრთხილებდა, ვანცა უსაქმური, მთელ სოფელში ცნობილი მამეზღარა, ერთი დღი ხის უკან იყო ამოფარებული და იქიდან უსმენდა; თურმე ამ „ბებერ მგელს“. როგორც მას ეძახდნენ ბიჭები, ბოქაული წინასწარ ჰყავდა გაფრთხილებული,— ბოლშევიკები ტყეში იკრიბებიანო.

ასე გასცა ტყის საიდუმლო ერთმა წყეულმა „ბებერმა მგელმა“.

მაგრამ მალე წითელი ღროშები ყველგან აფრიალდა, მშრომელები გაერთიანდნენ და გაიმარჯვეს.

განათლებელი

ზარან შუბინაძე

გამოზაფხურდა, ძირისგან
გამოიღვიძა მიდამომ,
ცისთვდამ თავი წამოჰყო,—
თვარის განხელა მინდაო.

მინდორს ეველება ტორღლა,
ჰადებში გაღობს ბუბბული,
გაზაფხულს ესაღმებინან
ჩიტები ჰიკჰიკ-ჟღურტულით.

თარგმნი ლ. პრაქმა

პირველი პიონერული რაიონის წევრების ნათარბოგი

არჩევნულმებრივი მატარებელი

ნახატები გ. კოინიშვილისა

ეს იყო არჩევნულმებრივი მატარებელი. ვაკონებს ნომრების ნაცვლად პიონერული ნომრები ესატა; სოლო კედლებზე დიდი ასოებით ეწერა ერთადერთი სიტყვა — „შეკრება“.

სუთი დღე-ღამე მიქროდა მატარებელი. ვაკონებში იყო ერთი ცეკვა და სიმღერა, მსიარულობდნენ ალისფერქუდსახვევიანი მგზავრები — გოგონები და ბიჭები.

ამ სასუიმოდ მორთული მატარებელით 1929 წლის აგვისტოში საქართველოს, სომხეთისა და აზერბაიჯანის პიონერები გავემგზავრეთ მოსკოვს — პიონერთა პირველ საგაჰირო შეკრებაზე.

დღეაქალაქში შებინდებისას ჩავედი. მოსკოველი პიონერები ჩირადღნებით შევეკებენ. ბუ-მანის რაიონის პიონერებმა სადგურიდან პირდაპირ თვასებში წავგიყვანეს. მასპინძლები ძალიან ბევრი გვეუფა, სტუმარი ეველას არ შესვლა, გულდაწვევითღებო გვესწავებოდნენ: სვალ-სვებ რამდენიმე საათით მანინ გვეწვიეთო...

შეკრება 17 აგვისტოს გაიხსნა „დინამოს“ სტადიონზე. საშახი შედარეუ გემოვიდა მინდორზე ჩრდილოეთის კარით, საშახი შებუკე იმავე წუთს დაიბრა სამსრებოთის კარიდან. მით შედროშევი გაჰკუნენ. ასლაც თვალწინ მიდგას ეს დიდებული სანახათო.

ჩვენი ეპოქის უნიჭიერებსა ზოგჯერ ვლადიმერ მაიაკოვსკიმ მამინ საჯანგებო ლექსი წაკვიკითხა ზიონერებს.

იმ ლექსს მეორე დღესვე შეკრებებს ევლად ლეუკატი ვმლოროდით.

... ათი დღე გრძელდებოდა შეკრება. დელეგატები ერთმანეთს ეგვიბრებოდით ცეკვა-სიმღერასა თუ სპორტის სხვადასხვა სახეში. მისკოვლებს ძალიან მოეწონათ ქართული ცეკვები და სმირად გათხოვდნენ, იცეკვეო!

ქართველ ზიონერებს შესვედრად მოგვწაყვეს მოკლადის ფაბრიკისთან არსებული ზიონერთა კო-

ლექტივის წვერებმა. ზიონერი აღამ დიანამიძე ახალ მეგობრებს მიესალმა და სამასოგროდ თავისი სეღით ხეზე ამოჭრილი ბარელიეფები — „ეფესვისტაოსნის გმირები“ გადასცა.

ფაბრიკის მუშებმა გამოთხოვებისს ტკბილეულობით სუზე ტილოს ჰარკები დავკირიცეს.

მას შემდეგ ოცდათორმეტი წელი გავიდა. ზიონერთა 1-ლი საკაპიტრო შეკრების მონაწილეებმა დიდი სანია მოგისსენით წითელი ეულსახვევი. ასლა კი მას ჩვენი შეილები და შეილი-შეილები ატარებენ.

მ. აბაშიძე

პატარა მასწავლებლები

გაკვეთილებს რომ მოვამზადებდი, მერაბს გაუგებელი.

— მერაბ, წაიდე!

— მოვდივარ!

და ორივენი ნანობი სახლი-საკენ გავსწვევდით.

მერაბი ზირველ სართულზე რჩებოდა, მე კი მესამე სართულისაკენ მიმავალ სვეულ კიბეს გაუშვებოდა.

მე დედა ქეთევანს წერა-კითხვას ვასწავლიდი. მოსუცს გაუბეჯად გამოჭავდა ასოები, მე კი ჩვენი მასწავლებელივით დინჯად ვუსწორებდი.

მერაბი ამ ღროს ზაზა გიგოს ასწავლიდა აზნანს.

ეს რა უცნაური მასწავლებლები არიანო — გაგიკვირდებათ ალბათ. მაგრამ ეს ოცდასუთმეტი წლის წინათ მოხდა. მამინ ჩვენს ქვეუბანში ბევრმა არ იცოდა წერა-კითხვა. ზოდა, წერა-კითხვის გაგრელებსათვის უფროსებს მხარში ამოუვლექით ზიონერები. ვინ მოსთვლის, რამდენ მოსუცს შევასწავლეთ აზნანი ზირველმა ზიონერებმა.

ი. შოთაშვილი

შეშლილ ბავშვს

ბ. სპირაძე

ნახატები ლ. ხახუაშვილის

შვილი—რვა წლისა ვიყავი. მთელ დღეს ჯოხის ცხენით დავქროდი სოფელში. ვინ მანუჭა ეს ცხენი, არ მახსოვს. ძალიან კი მიყვარდა იგი, არავის დავუთმობდი.

ჩემი ცხენი თავმოკაუჭებული ჯოხი იყო. დღეში სამჯერ ჩემი უკუთ ქერს ვაჭმევდი, წყალს ვასმევდი. ხშირად ფაფარზე ხელს გადმეფუსვამდი ხოლმე და შუბლზე ვაკოცებდი. ღამით კი ჩემთან ვაძინებდი, რომ არავის მოეპარა.

მუშაობდა, დედა კი—მათ სამზარეულოში. ბეგლარ-აღას უმცროსი შვილი ჰაირო ორი წლით უფროსი იყო ჩემზე. ცხენი იმასაც ჰყავდა, მამამ ჩამოუტანა ქალაქიდან. მისი ცხენი ნამდვილ ცხენსა ჰგავდა, მაგრამ ცოტა პატარა იყო, ოთხბორბლიან

ფიცარნაგზე იღბა. ჰაირო თავის ცხენზე შეჯდებოდა, მეც ჩემსას მოვხატებოდი და „გავაქენებდი“ ხოლმე. მაგრამ იმისი ცხენი ძალე ჩამოგერჩებოდა, თითქოს ერთ ადგილზე იდგა, ჩემი ცხენი კი ხტოდა, ქვებს, ღელეებს, დაბალ ღობეებს თავზე ევლებოდა. ერთხელ ჰაირო გაბრაზდა, აიღო ქვა, თავის ცხენს სთხლიშა, დაამტვრია, მერე მომიახლოვდა, ჩემს ცხენს აღვირში წაავლო ხელი და მიბრძანა:

- ჩამოდი ძირს, მე უნდა შევჯდე!..
- რატომ?—წინააღმდეგობა გავუწიე.
- შენ ვინა ხარ, ასეთი რაში ვინ მოგცა, მამაშენს ერთი ვირიცი კი არა ჰყავს.

მამა რომ დამასაქმებდა, მეტყუოდა:
— აბა, გალო, შეჯექ ცხენზე და გაფრინდი...

მეც ამაყად მოვხატებოდი ხოლმე რაშს, იუნის სახრეს ვაღაკრავდი და ჰაიდა!.. ვინ დამეწოდა?! მაგრამ ამ სიამოვნებამ დიდხანს არ გასტანა.

ჩვენი ოჯახი მაშინ ბეგლარ-აღას მამულში ცხოვრობდა. მამა ბეგლარ-აღას მამულში

— არ მოგცემ, — გავჯიუტდი.

— მაშ, ძალით წაგართმე!

და ჩხუბი დავიწყეთ. ჰაირო ჩემს ცხენს მივარდა, სტაცა ხელი, უნდოდა წაერთმია, მაგრამ ისე ღონივრად ვკარი მუჯღუგუნე, რომ ჰაირო უკან-უკან წავიდა, დაენარცხა მიწაზე და ქვას მიახალა თავი. ტკივილისა თუ სიბრაზისაგან ჰაირომ გოჭივით მორთო ქვიცილი.

ჰაიროს ყვირილზე დედამისი მომვარდა, ყური ისე მაგრად გადამიგრინა, რომ თვალებიდან ნაპერწყლები გადმომცვივდა. მერე სილა გამაწნა, ცხენი წამართვა, ჰაიროს მიაჩენა ხელში და შინ წაიყვანა.

მთელ ღღეს ვტიროდი, ბრაზისაგან სული მესუთებოდა და თვალგბდასიებული ველოდებოდი მამაჩემის დაბრუნებას. როგორც იქნა დაღამდა და მამა დაბრუნდა. მე ტირილთ ვუაბმე, რაც გადამხდა. მამამ მომისმინა, მაკოცა და შემპირდა, ტყიდან ახალ ცხენს მოგიყვანო.

— არ მინდა, არა, — გავპირვეული მე და ფეხები ავაბაკუნე, — მე ჩემი ცხენი მინდა, ჩემი... მაშ ვერ წაართმევ ჩემს ცხენს?

მამაჩემი დუმდა.

— თქვი, ვერ წაართმევ?..

— ვერა, შვილო, — გულდაწყვეტით მიპასუხა მამამ. — ძალა და ღონე იმათ ხელშია, ჩემო ვალო...

ალარ ვიცი, რა ბედი ეწია ჩემს ცხენს — ჰაირომ დაამტვრია, დასწვა თუ სადმე გადაგლო, მაგრამ იმ დღიდან ცხენზე აღარ შევმჯდარე, თუმცა ჩემი საყვარელი რაში დიდხანს არ დამვიწყებია.

გავიდა წლები. გავიზარდე. ჩემი ბავშვობაც და მასთან ერთად ჩემი ცხენიც იქნებ აღარც გამსენებოდა, რომ ათეული წლების შემდეგ ერთი მეტად საინტერესო შემთხვევა არ მომხდარიყო. აი, სწორედ ამ შემთხვევაზე მინდა გაიბოთ.

დადგა 1920 წლის ნოემბერი.

საშინელი ცივი ღამე იყო. ჩვენი პარტიზანული რაზმი ტყეში იყო შეხიზნული. გათენებისას ახლობელ სოფელზე თავდასხმისათვის ვეზადებოდით. ვიცოდით, დაშნაკელების ბანდა იქ იყო გამაგრებული.

— აბა, ცხენებზე!.. — გაისმა ჩვენი რაზმეულის უფროსის შაჰოს ბრძანება.

მაშინვე ცხენებს მოვახტით, ტყიდან გა-

უხნაური მანქანა

კალე პოპოსიძე

(შოთა ძაგენიძის სააქქარის
კომუნისტური შრომის ბრიგადა)

ეს მანქანა უცნაური
შოკოლადებს აშბაგებს,
კონვეიერს ანმაურებს,
ტკბილ ფიდიანებს აშბაგებს.

ამ მანქანამ ეს „რიფსიტა“,
ეს „კიბო“ და ეს „მედა“
ტკბილი ცომით გამოძერწა
უცებ, განა ეძნედა?!

ჩიტუნიატ კუნდაცარა
მისი ნახედავია,
უცნაური შესწევს ძადა,
მოგუგუნე ძრავია.

დასხმისათვის ეშბადებოდა. დაყოვნება აღარ
შეიძლებოდა, ხუმბაპეტის მიზანში ამოვიღე,
ჩემი მიმიე ხმალი მოვექნიე და ხუმბაპეტს
მკლავში ვატაკე... ჩემს მეტოქეს გული შეუ-

მოვიქროლეთ და სოფლისაკენ გავსწიეთ. ის
იყო საიერიშოდ მოვეშადეთ, რომ შევნი-
შნეთ. მტერს ადგილი გამოეცვალა და სო-
ფელში ღრმად შესულიყო. ქარიშხალივით
შევერდით და დავიწყეთ ბრძოლა. მთელი
სოფელი აირ-დაირია. ტყვიების ზუზუნი, ხალ-
ხის ყვირილი, დაქირღების ოხვრა-კენესა
ისმოდა აქეთ-იქიდან. მტერს დიდი ზარალი
მივაყენეთ, მაგრამ რიცხვმრავალი იყო, ბევ-
რად აღემატებოდა ჩვენსას, ამიტომ ბრძოლამ
დიღხანს გასტანა.

ტყვია-წამალი გველეგოდა. ბრძოლა სოფ-
ლის გარეთ გადავიტანეთ. აქ თავს დავვეს-
ხა ცხენოსანთა რაზმი ხუმბაპეტის ხელომძღვა-
ნელობით. ხუმბაპეტი დაშნაკების ჯარის მე-
თაური იყო.

შაპომ ხმალი იშიშვლა და მტერს ხმალ-
დახმალ შეება. ჩვენც ხმლები ვიშიშვლეთ.
მე როგორღაც ხუმბაპეტის პირისპირ აღ-
მოგჩნდი და მასთან შერკინებისათვის თვა-
ლით მანძილს ვზომავდი. იმისი ჩალისფერი
ცხენი გახვლებული დახტოდა, სიმარდით
და სიჩაუქით თავმომწონებოდა. ხუმბაპეტი
ხმალს მსუბუქად ათამაშებდა ხელში და თავ-

ქ ა ხ ა შ მ ო ს კ ო ვ შ ი

ი. შალვაშვილი

მოსკოვშია კახა,
მოგზაური გახლავთ.
მეტრო მოსწონს მეტად,
ყველაფერზე მეტად.

ეკითხება დედას,
რა იქნება ნეტავ,
რომ ასეთი მეტრო
ჩვენშიც გააკეთონ?!.
მოსკოვშია კახა,
მოსკოველი გახლავო!

«მოსკვა-რეკა» არის,
ეთ თბილისში მტკვარი,
მტკვარზე უფრო დიდი,
მტკვარზე უფრო წყნარი.
კატერში ზის ახლა,
დასეირნობს ლალა.

ლონდა და ძირს დაენარცხა. მეც მაშინვე
დაქვევითი, ხმალი ავართვი და ისევ ჩემს
ცხენზე ვაპირებდი შეგდომას, რომ ხუმბა-
პეტის რაშს მოვკარი თვალი, რომელიც შო-
რიახლო იდგა. ერთი ნახტომით ამ ცხენს
მოვახტი და ის იყო უნდა ვაგქცეულიყავი,
რომ ხუმბაპეტმა დაიღრიალა:

— ვალო, არ შეგარჩენ... ნაკუწებად გაქ-
ცევიო...— თქვა, მაგრამ მეტი აღარ დასცალდა.
ვინ იყო, საიდან მიცნობდა— ვერ მიხვდები.
გამოვბრუნდი. ჩვენები მტერს ძალიან შევეი-
წროვებინა, საქმე ცუდად იყო, მაგრამ ამ დროს
პირდაპირ მთის ფერდობზე წითელი ალამი
გამოჩნდა და ნიაღვარივით წამოვიდა წითელი
ჯარი.

— ვაშა ჩვენს ჯარს!— აღფრთოვანებით
დაიძახა შაპოძე.

გავიმარჯვეთ. დაშნაკელების ბანდა გავა-

ნადგურეთ. ბრძოლის დამთავრების შემდეგ
ხუმბაპეტის სიტყვები მომაგონდა. „ნეტავ
ვინ იყო, საიდან იცოდა ჩემი სახელი?“—
ვფიქრობდი მე. ცნობისმოყვარეობამ არ მო-
მასვენა, უკან დავბრუნდი, ხუმბაპეტის გვამს
დავაშტერდი და ვიცანი: ბეგლარ-ალას შეილი
პაირო იყო. იგი დიდი ხანი არ მენახა. პაირო
უკანასკნელ ხანს დამსჯელ რაზმს მეთაურობ-
და, ქალაქებს და სოფლებს აწიოკებდა.

მომაგონდა ბავშვობა, ჩემი ჯოხის ცხენი,
მომაგონდა მამაჩემის სიტყვები.

ჩემი ჯოხის ცხენის ნაცვლად ახლა ნამ-
დილ ცხენზე ვიჯექი. მაგრამ ყველაზე მე-
ტად ის მიხაროდა, რომ ჩემი სამშობლოს მიწა-
წყალი გათავისუფლდა და სომხეთში მუშურ-
ვლებურმა ხელისუფლებამ გაიმარჯვა.

თარგმანი პ. დ. ი. ლავითიანისა

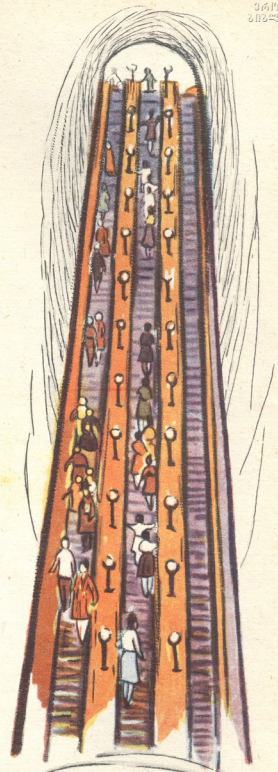
ნახატები ნ. მუსხიშვილი

მოსკოვშია კახა,
მოსკოველი გახლავთ.
ხედავს კრემლის კედელს,
უზარმაზარ კედელს,
მის გარშემო გროვად
მოღულუნე მტრედებს;
ამოდენა მტრედი
არსად არ უნახავს;
მოსკოვშია კახა,
მოსკოველი გახლავთ.

აგერ გამოფენა,
ყვავილების ცვენა.
ალმასებით ელავს
დარბაზები ყველა.
თხუთმეტ რესპუბლიკას,
როგორც სილამაზე —
საკუთარი დროშა
დაფრიალებს თავზე.
თითქოს ბალებს შორის
ასე ამბობს ქარიც:
— აქ ბეჯითი შრომის
გამოფენა არის! —

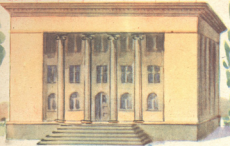
არ უჯერებს თვალებს
კახაბერი კახა,
იხედება განზე,
იხედება მალლა.
ამოდენა დოვლათს
ნეტავ სად აქვს ბოლო?
აქ მიხვდები მხოლოდ,
ვინც გმირულად შრომობს!
კახაბერი კახა
ასე ფიქრობს მაინც:
ჩვენს მხარეში კრეფენ
ყველაზე მეტ ჩაის,
ჩვენი მანდარინი,
ჩვენი ფორთოხალი
როგორ მსხვილი არის,
როგორ ტკბილი არის.
მიაბიჯებს წინ და
თან ყურს უგდებს ნიავს.
თხუთმეტ რესპუბლიკას
თხუთმეტ: ძმა ჰქვია.

თვითმფრინავში ჩაჯდა,
უკვე ტოვებს მოსკოვს.
ყველაფერი ნახა,
ყველაფერი მოსწონს.
გული წყდება ახლა
და აპირებს ტირილს;
ორ საათში კახა
დაბრუნდება თბილისს.
კახაბერი კახა
თბილისელი გახლავთ!

ნოჩჩი ბეჭენიკოსეუბი-

ამშობლოს

ქ. ჟილანაძი ნახატები ი. პალოშვილი

ეროში გიას უმაწილეობის ტრიაბული შემოგმა, გავიდა ქუნაში და რას ხედღეს! ქანჭიკელის თავი მოუყერია ბაქშეგბისათვის და საღღაუ მითღღედა.

— ბიკოს, ქანჭიკელი!— შეგავიგრა ბიკუნამ, შარღლიდან ამოჩაღული ხაღათი გიასწორა და უკან დაღღეგნა.

ქანჭიკელამ ბაქშეგბი ერთ ღიღ ნოხაში შეიყვანა. ამ შენობას ვწერა: „ტყენიკის სახლი“. ღღეს აქ ჯამოღენიღი იყო საქართველოს ნორჩ ტყენიკოსთა ნამუშეგნებში.

— ეჭვი, შართალი ნავი!— შესახა გიამ შალღ დარბაზში შესვლის უშღღ. ის იყო, ნავში ჩახტომა დააპირა, რომ ქანჭიკელამ ხელი წაიჭანა, უკან დასწია და გავერთხიღა: აქ არაფერზე შეიძღღება ხელღის ზღღეგაო, უკან კოტა არ იყოღს არ ეგუნჯიკა ასეთი გავერთხიღეგბა, მგარამ ქანჭიკელის როგორ გავუკანღინერღოღღა.

— აი, საბავირო გუნა!— წყენა გვადიკარა ბიკუნამ იქვე კუთხეში დაღღმულ საბავირო-საბავირო გუნს მოღღლის დახაღღება. მისწი-მოსწია შეგუბუღული მოსწივეღღები და ყვეღაზე წინ დაღღა.

კიავობღენდ მწეანე აღმართზე აყოღღებული ციკქნა ნათურებში ერთ-მა მოზრღიღმა ბიკუნამ უკანა შხარეს რაღაღ დაიხაკუნა და პაქწიკინტღღა ვავონღები ამოძირავა.

გვასენღდა გიას, სწორღდ წინა ღღეს გვისვირნა საბავირო გუნთ. ერთი პატარა ვოგო შიშისხგან ატარღდა, გია კი ღღეკატიეთი იზღირებოღდა ფეჯრღიდნ. ახღაღ იწეღღეღეგბა ბიკი: იწეგბ გავსერნეგბა შემომთავზონოღა და ღღღღადღრო სასოღებით შეგუტურებღდა ის მაღღღ მოსწივეღღს, რომღღსსაღეკტუპობღდა, მოღღღის ოსტატის ის უნღდა კოთხიღიყო.

უტეგბ იქვე ახღოს რაღაღ ახნაურღდა. მიიხეღდა გიამ და გავოღდა. ეღღეკტროტრაქტორი! ნაწღღიღი ტრაქტორი მუხღღუბა თეღღეს ნებანენბა ამოძრავეღდა და აჭეთოქით მიმოღღოღდა. გიამ ხან ერთი შხრიღდნ მოუარა მოღღღეს, ხან— მეორეღდნ; ხან ჩაუტუკღღდა, ხან წამო-

ნტა, ალტაცებისგან რამღღენჯერმე ტამეუ შემოქპირა.

— ეს ის ტრაქტორია, გუშინ წითელი ფანქრით რომ დაგხატე!— თავი მოიწონა ბაქშეგბთან და მოღღღეს ხელი წაიჭანა.

— ამ ხელმა რა გამიჭირა საქმე!— ქანჭიკელას გისგონად უსავეღღრა თავს და მოპირდაპირე შხარეს შიაშურა.

მაღღღაზე ქუთათისის სავეტრო-მოზიღოო ქარხნის მოღღღი იღღეგა. ქანჭიკელამ პაქნა ღიღღაკს თითი დაქპირა. საამქროღდნ პანტაპუნტით გამოციღეღენდ ნიორ-ნაირი მანქანეგბო...

— აუ, შენი გუღღოს!— სიხარულით აუკუბუღდა გია და ის იყო გავფიკციებით დაღღღეგნა თეღღი, რომ კიბის თავეზე მოტოციკლეტი აფეღღენდა. გია აფეღღეს მოსწიულა და უშღღ იქ განღდა.

უწეგბურღდა ხეღღღის საჭესაკენ გემქა, ფეგბები— საფეგბებისეგენ.

— გია, ხეღღი!— შეახსენა ქანჭიკელამ. — მაშ, მანუქე!— არ თემოზოღდა გიას „ნაწღღიღი“ მოტოციკლეტი. ათეღღღუწენებით წარმოღღენდა თავისა საშთეღღათი ვეღოსი-პეღი, რომეღღიღ დათუნღდა-თოჯინის უფრო ექანღღებოღდა, ვიდრე მის.

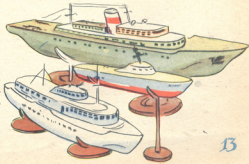
— აქ არაფერი არ იყოღღდა. მოსწივეღღეგბმა თავიანთი ნაოსტატარი იმიტომ მოიტანეს, რომ გვანვენონ, რა უმაღღები ვართო...

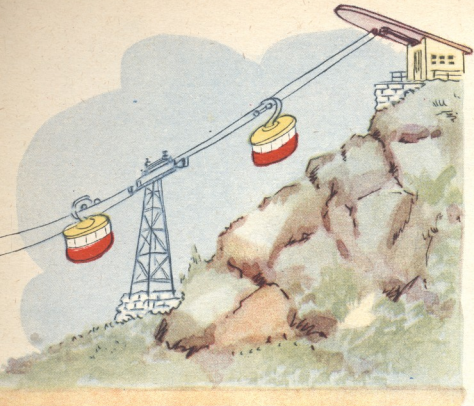
— უმაღღები არიან, მაშ რაა!— დარბაღის-ღღოღად დაღღღსტყარა გიამ. და სხვა რომ ვეღოოა გაბეღდა, საყვირის ღღღღაკს თითი დამაკრა. — ტუუ!— დაიძახა მოტოციკლეტმა. შეკრთა გია, განზე გაბტა.

აქ კი ღიღი განათეგბული ღღსაღღეღერი იზიღღდა მწახვეღღეს. ტურბინეგბში ჩზრიაღღება წყაღი... მოზრღიღი ბიკები ერთ სჯაბაღსში იყენენ. გიას არაფერი ვეურეგბოღდა მათი ნათეგამისა, მგარამ თავი ღიღ მკოღღენ-საეთი ვეღრა.

ქანჭიკელამ გია ახღა მეორე დარბაზში გავიყოღდა. მგორიომ მაღღღაზე ჩამწკრიგბებულმა თეთ-მგორიანის, რაკეტისა და გეგმების უმარავმა მოღღღმა გიას თეღღი აუწერღღა...

— ბიკოს, წეგნარი პატარეა!— შეჩერდა გია ცენტრალური გათბობის მოღღღთან და თითი შიაღღ.

— მეც უნდა ვაგაკეთო ასეთი რაკეტა!—
ტრაბახის გუნებაზე დადგა ვია.

— რატომაც არ ვააკეთებ, ყოჩაღი ბიჭი ხარ,— მიესიყვარულა ჰანჭიკელამ და ავტომატურ საკენკისაკენ მიახვდა.

იქ შავგვრემანი ქოჩორა ბიჭუნა ხალისით უყვებოდა შემოხვეულ ბავშვებს თავისი მოდელის შესახებ:

როგორც კი კვების დრო მოუვთ ქათმებს, ეს ვაგონები ავტომატურად ამოდრავდებიან და ამ ხერხელებიდან საკენკი თავისთავად დაიყრებაო.

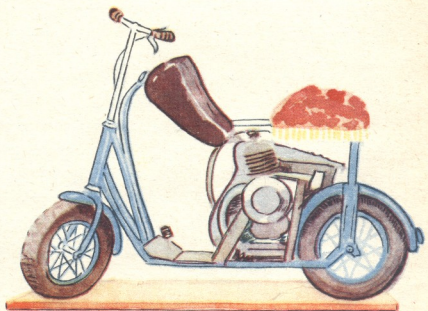
იქნებ არ დაეჯერებინათ ამ პატარა ოსტატისათვის, რომ იქვე სახელდახელოდ არ ჩაერთოთ ელექტროზონარი. მართლაც, ამოდრავდა ორი პაწია სატყერითო ყუთი, რომელ-

— უჰ, კიდეც გაუხურებიათ! ნამდვილი ყოფილა, იმიტომაც დამცხა!—თითს სული დაუბერა ბიჭმა და პალტო გადაიღვია. ჰანჭიკელამ რკინიგზის „შუქნიშანი“ ჩართო. მოსწია სახელური—მწვანე ნათურა აინთო, კიდეც მოსწია—წითელი.

— როცა მწვანე ნათურა ანათებს, გზა ხსნილია, თუ წითელი—სახიფათოა, არა?—თავი მოიწონა გიამ ცოდნით.

სანახავს სანახავი ცუდილა.

„ჩვენ დავიპყრობთ კოსმოსს“. ასეთი წარწერა ჰქონდა ერთ მოდელს. ყავისფერი ყუთიდან ვარსკვლავებით მოჭედოლი ცის გუმბათი მოჩანდა. როგორც კი ელექტროზონარი ჩართეს და პატარა სათითეს თითი დაჰკრეს, ხმაურით ამოდრავდა გლობუსი—დღეამიწა თავისი თანამგზავრით, კოსმოსში კი რაკეტა დაჰქროდა.

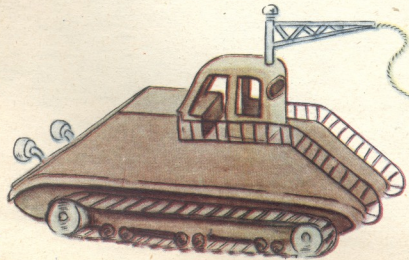

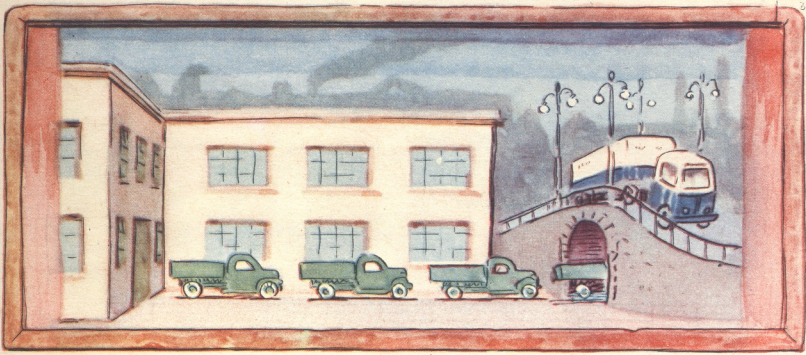
თა ხერხელებიდან აქეთ-იქით იფანტებოდა საკენკი.

— ნეტავი კი ახლა აქ იყოს დიდდღას კრუხ-წიწილა! როგორ აკენკავდნენ!—ინატრა გიამ და ხორბალს მუჭა შეუშვირა.

— რატომ არ გიჯერებენ ხელები?—ჩასჩურჩულა ყურთან ჰანჭიკელამ.

— თუკი ჩემი სათამაშოებით ყველა თამაშობს!—ტუჩი აიბზუა გიამ და ხელები ჯიბეში ჩაიწყო. როცა გიამ გადაწყვიტა, ხელი აღარაფრისათვის მიეკარებინა, სწორედ მაშინ შესთავაზეს—ყვავილს ხელი მოჰკიდევო. მოსწავლეებს ხავერდისაგან ისეთი ლამაზი ყვავი-

ლი გაეკეთებინათ, რომ ნამდვილიდან ვერ გამოარჩევდით.

— ხელის ხლებმა რომ არ შეიძლება! — დაიმორცხვა გიამ.

— შეიძლება, შეახე, — წააქეზეს ყმაწვილებმა. ჭანჭიკელამ მაილა ასწია გია და უფრო ახლოს მიიყვანა მოდელთან. გიამ აქეთ-იქით მიიხედა, ხომ არაეინ მიყურებს ხელში აკანქურებულსაო, მერე ჭანჭიკელას გადახედა და რაკი იმანაც ნება დართო, ხელი ფრთხილად წაიღო ყვავილისაკენ. ყვავილმა უმაღ ჩაიხვია ფურცლები. როცა გიამ ხელი უკან წაიღო, ყვავილი ისევ გაიშალა.

გია გაოცებული შესტკეპროდა ყვავილს.

— შენ ჯერ პატარა ხარ, როცა დიდი ბიჭი გაიზრდები, მერე გაიგებ ჩვენი მოდე-

ლის საიღუმლოებას, — გამაზნევს ბიჭებმა გია და კამფეტის გასაყიდ ავტომატურ კოლოფში ორკაბიკიანი ჩაგდებინეს. პაწია ხვრელიდან პირდაპირ ხელში ვადმოუხტა ქალაღლში გახვეული კანფეტი.

— ბიქოს! — მოეწონა გიას გამასპინძლება. აღარ ეთმობოდა აქაურობა, თან დედასი ეფიქრებოდა, არ შეშინდესო, ის ხომ დაუკითხავად გამოჰყვია ბავშვებს...

კიბეებზე ჩამოსვლისას ჯიბეში რალაც მძიმედ მოხვდა, ამოიღო — დახრახნილი ყვითელი რგოლი იყო. ეს ხომ გუშინ მეზობლის ბიქს ერთ დიდ ლურსმანში გაუცვალა! გია, უკან აბრუნდა და ჭანჭიკელას მორიდებით გაუწოდა, ესეც ავტომატების ნაწილად გამოვადგებაო.

— გამოვადგება რომელია! მაღლობეგი ვარ... — წაახალისა ჭანჭიკელამ და რგოლი საგულდაგულოდ შეინახა.

— ავტომატური, — იმეორებდა გია ამ გამოფენაზე ბევრჯერ გაგონილ სიტყვას და ხალისიანად მიაბიჯებდა შინისაკენ.

საქართველო

იგი გვზრდის, გვატყობს, გვაღაღებს,
გვაძლევს ძაღსა და სიმარდეს,
მას ჰქვია ჩვენი დედული,
რომ დედანავით გვიყვარდეს.

დიად განსაფხულს შეხარის,
მის სითბოსა და სინათლეს,
მას ჰქვია ჩვენი მამული,
რომ მამანავით გვიყვარდეს.

6. შაჰანაძე

ღრღოშა

ერთი ზატარა ბიჭი ვარ,
მემღერება და ვმღერი,
ზატარა ღრღოშა მიჭირავს,
ღამაზი, აღისფერი.

სუდ აწერი: სამშობლო,
მშობა, მშვიდობა მარად!
ჩემს საქართველოს ამ ღრღოშის
დიდი ნათელი ჰგვარავს...

საბჭოთა საქართველოა,
დიდი მომავლით სარობს,
ჩვენი ოცნების მშობელი,
ჩვენი სიმღერის წყარო.

ა. აფსინიანი

ნახატები მ. როინიძე

გაბოსკანები

მ. ჭიჭინაძე

შინდის ხისგან გათლილი
წელში ორად გამკეცებს.
სულ კეცებთან ვტრიალებ,
მიტომ მქვია ●●●

ტანად ისე შავი ვარ,
თითქოს ვინმემ გამშურა.
ლამ-ლამობით დავფრინავ,
მიტომ მქვია ●●●

შენგან ტყაპატყუპის მეტს
სხვა საჩუქარს არც ველი,
ძლიერ მიყვარს ფქვილის ცრა,
მიტომ მქვია ●●●

მურაბების ხარშვის დროს
დაჩხვლეტილი თავ-პირით,
ქაფი უნდა მოვხადო,
მიტომ მქვია ●●●

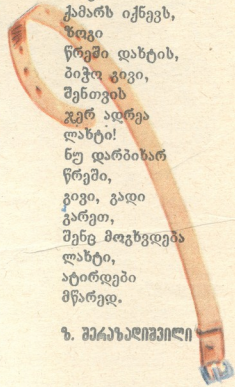
ყაბახური უნდაზა

უგუნურსა სიტყვას ვტყვი,
ცხრა მთას იქით დარბეზო.

გონიერსა სიტყვას ვტყვი,
ყურის ძირას ჩარჩებო.

ლახტი

ზოგი
ქაშაბს იქნებს,
ზოგი
წრეში დაბტის,
ბიჭო ვივი,
შენთვის
ჯერ ადრეა
ლახტი!
ნუ დარბიზარ
წრეში,
ვივი, გადი
გარეთ,
შენც მოგზადგება
ლახტი,
ატირდები
მწარედ.

ზ. შიარაზლიშვილი

სკოლაში

მასწავლებელი:—რატომ დააგვიანე,
კოვადსკი?

- იმიტომ რომ... საათი გაჩერდა.
- შენ, ბორუცკი?
- თითი გავიჭერი.
- შენ, კაპუნსკი?
- თავი მტკიოდა.
- შენ კი, გავოსკი, შენ კი რა
გატირებს, აბა, მითხარი?
- მაგათ ყველა მიზეზი თქვეს, მე
კი აღარაფერი დამჩა სათქმელი!

„პარი“ ახსანაპევი

— ღვილო, იცო, დღეს რა მშვენიერი
ახსანაგები გავიჩინე!

სახუპარო

- რასა აქვს 10 ცხვირი და 10 ენა?
- 5 წყვილ მაღალღვიან ფხსაც-

მელს.

ეურნალ „პლომიჩეკ“-იდან.
პოლონურიდან თარგმნა ი. ბერუჩაშვილმა

ნახევარ-

ზღაპარი

ერთი ნახევარწიწილა და მელია დამობილდნენ. წავიდნენ გზაზე. გზაში მელიამ ნახევარწიწილა გააბრაზა. ნახევარწიწილამ უთხრა:

— გაჩერდი, მელია, თორემ ჩაგყლაპავო! მელიამ გაიცინა:

— აბა, ჩამყლაპეო!

გაალო პირი და მართლაც გადაყლაპა მელია.

იარა, იარა ნახევარწიწილამ და ერთ ზღვას მიაღდა. დაღონდა, რა ვქნა, როგორ გადავიდევო. იფიქრა, იფიქრა და თქვა მოდი, ამასაც ყულუპს ვუზნამო. დაალო პირი და გადაყლაპა ზღვა. მშრალად გავიდა გაღმით. ცოტა რომ გაიარა, ხედავს, ერთი გლეხი მოღის გაჯავრებულნი.

განაგრძო გზა. წინ მგელი შემოეყარა.

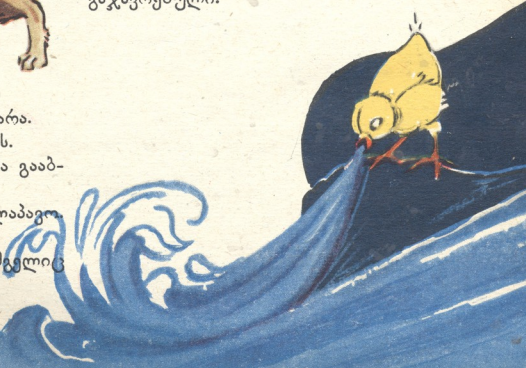
— დავმობილდეთ, — უთხრა მგელს.

მიღიან და მილაპარაკობენ. მგელმა გააბრაზა ნახევარწიწილა.

— მგელო, გაჩერდი, თორემ ჩაგყლაპავო!

— ჩამყლაპეო, — უთხრა მგელმა.

გაალო ნახევარწიწილამ პირი და მგელიც მელიასთან ჩააბრძანა.

— რამ გაგაჯავრა, კეთილო კაცო? —
ჰკითხა ნახევარწიწილამ.

— რალა რამ გამაჯავრა, ერთი ავი ხელ-
მწიფე გვეყავს, არაფერს არ გვიტოვებს. აი,
ახლაც ჩემი შვილების მარჩენალი ძროხა წა-
მართავო.

— მე გიშველიო, — უთხრა ნახევარწიწი-
ლამ და გასწია ხელმწიფისაკენ. შვილა ეზო-
ში, ერთ საქათმეს ამოფარა და დაიძახა:

— დიდებულო ხელმწიფე! დიდებულო
ხელმწიფე!

გამოვიდა ხელმწიფე აივანზე, მიხედ-მოი-
ხედა, არავინ არის. ისევ შებრუნდა.

— დიდებულო ხელმწიფე, დიდებულო
ხელმწიფე! — ისევ მორთო ყვირილი. გამო-
ვიდა ხელმწიფე, ეზო მიიარ-მოიარა და სა-
ქათმის უკან იპოვა წიწილა. წაიყვანა შინ,
მისცა კარისკაცებს და უთხრა, საქათმეში
შეაგდეთო.

წაიყვანეს ნახევარწიწილა და შეაგდეს სა-
ქათმეში. რომ დაღამდა, ამოუშვა მელია
მუცლიდან. მელიამ მთელი ქათმები დაჭამა
და თავის გზაზე წავიდა. დილით რომ შვი-
ლინენ, ნახეს, ერთი ქათამიც აღარ არის! დი-
ქირეს ნახევარწიწილა და საბატეში შეაგდეს.
რომ დაღამდა, ახლა მგელი ამოუშვა.

მგელმა სულ ერთიანად გადასანსლა ის ბა-
ტები და თავის გზაზე წავიდა. დილით რომ
შევიდნენ, ნახეს, აღარც ერთი ბატო არ არის!
ნახევარწიწილა კი არხინად ზის ქანდარაზე.
აღდგენ, გამოიყვანეს და ფარებში დამწყუ-
დის. რომ დაღამდა, მუცლიდან დათვი
ამოუშვა. დათვმა დაჭამა ცხვრები და თავის
გზას გაუდგა. დილით ხელმწიფემ შეგზავნა
კაცები, — ნახეთ ერთი, იმ ეშმაკმარა ჰქნაო, —
შევიდნენ, ნახეს, ცხვარი აღარ არის.

გაჯავრა ხელმწიფე, ბრძანა, წიწილა
დაეკლათ, მოეხრაკათ და სადილად მიერ-
თმიათ.

ხელმწიფე გემოზე შეექცა შემწვარ ნახევარ-
წიწილას. მაგრამ ვაი იმ ჭამას! წიწილა მუ-
ცელში გაცოცხლდა და ხტუნვა და სიმღერა
დაიწყო. ხელმწიფეს სიმწერის ოფლმა დაასხა.
უბრძანა თავის კაცებს, გაქვეთეთო. გაჰკვე-
თეს მეფე. ნახევარწიწილა ამოხტა და გაიქ-
ცა. გამოუდგნენ კარისკაცები მოსაკლავდ,
მაგრამ ნახევარწიწილამ პირიდან ზღვა ამოუ-
შვა და ხელმწიფე თავის კარისკაცებით იმ
ზღვაში დაახრჩო. მას მერე იმ ქვეყანაში მე-
ფე აღარ იყო და ხალხი ტკბილად და თავი-
სუფლად ცხოვრობდა.

დაამუშავა ქვიშაძე ნალიკაძე

ყდის მხატვრობა გუთუნის რაპუზ სუმიკრიძეს

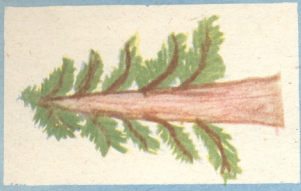
რედაქტორი იოსებ ნონეშვილი. სარედაქციო კოლეჯია: ი. გრიშაშვილი, კ. გოგიაშვილი, მ. მჭედია, მ. რევიშვილი (რედაქტორის მოადგილე), ა. ნიხარულიძე, ნ. უნაფიშვილი, შ. ცხადაძე (სამხატვრო რედაქტორი) **ბავშვების ოცდამეოთხედიანი წელი** **ფასი 20 ჰაბ.**

ტექ. რედაქტორი ი. არღვილი **რედაქციოში შემოსული მასალები ავტორებს არ დაბრუნდებიან**

კაპიტულაქცია **ნაკადული**, წყაქციის ნახაზით: თბილისი, პლანეტის პარკი, 81, ტელ. 3-37-38, გამომც. შვე. № 87, სტამბა შვე. № 883 **ტარაგი 32000** **ხელმოწერილია** **დასაბეჭდად 8/ V 1961 წ.** **ურნალი დაბეჭდილია** **ლითონბეჭდურ სტუდიის დაბეჭდვაში**

Д. И. А. — ежемесячный детский журнал ЦК АКМС Грузии в Республиканского совета организации юных пионеров им. В. И. Ленина № 5, май, 1961 г. Тбилиси, просп. Пашаева 91.

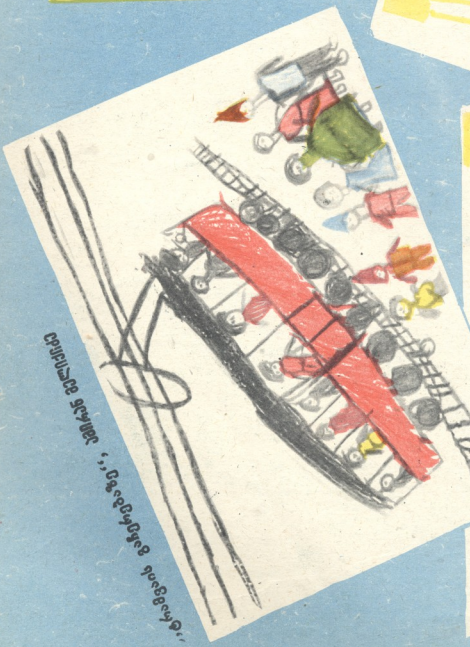
6¹/₄ 2025

„ნაფი“, პირან გელაძე

ბორჯომის № 1
საბავშვო ბაღის უფ-
როსი ჯგუფის აღსაზრ-
დელთა ნახატები

ზღაპრი „კოკოროდანი“, ნუნო არსენაძე

ტრენიანი მანქანა „მედიკალინი“, ნინო ბერიძე

„რუსთაველის მოედანი“, ნათელა გელაძე